

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.003.02.2022

Pan
Jan Ciołczyk
Prezes
Stowarzyszenia „Radość”
w Dębicy
ul. Św. Jadwigi 1
39 – 200 Dębica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/032 – Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez samorządy województw

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie „Radość” w Dębicy, ul. Św. Jadwigi 1, 39 – 200 Dębica ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Ciołczyk, Prezes Stowarzyszenia od dnia 11 kwietnia 2005 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych rezultatów. 2. Legalność i gospodarność wykorzystania środków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019 – 2021 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Cezary Paciura – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/25/2022 z 14 lutego 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 1-21)

¹ Do 10 kwietnia 2019 r. – Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Radość” w Dębicy, dalej: Stowarzyszenie

² Dalej: Prezes

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli⁵ stwierdza, iż Stowarzyszenie w latach 2019 – 2021 w sposób legalny i gospodarny wykorzystywało środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁶, a realizowane zadania skutecznie wspierały rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

W kontroli ustalono, iż Stowarzyszenie zgodnie ze statutem prowadziło działalność na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz spełniało warunki ubiegania się o dofinansowania środkami PFRON i Samorządu Województwa Podkarpackiego.

Utworzyło Zakład Aktywności Zawodowej, w którym zatrudniało pracowników o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Powołało Zespół Programowy i opracowywało indywidualne programy rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które, jak ustalono w kontroli nie zawsze modyfikowano zgodnie z okresowymi ocenami efektów rehabilitacji.

W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie otrzymywało środki finansowe na dofinansowanie działania Zakładu Aktywności Zawodowej oraz na realizację zadania publicznego zleconego przez Samorząd Województwa Podkarpackiego na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷.

W kontroli ustalono, iż zadanie publiczne zostało zrealizowane zgodnie z umową. Prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową, oraz osiągnięto zakładane rezultaty.

Stowarzyszenie prawidłowo dokumentowało koszty związane z działalnością Zakładu oraz sporządzało sprawozdania finansowo-rzeczowe z wydatkowania środków PFRON i Samorządu Województwa Podkarpackiego.

Losowa analiza dowodów księgowych wykazała, iż prawidłowo rozliczono koszty dotowanych zadań, a nieprawidłowości stwierdzone w kontroli dotyczyły sposobu opisywania dowodów księgowych.

W kontroli stwierdzono, iż ze środków Zakładowego Funduszu Aktywności Zawodowej sfinansowano zadania, o których mowa w § 14 rozporządzenia w sprawie zakładów aktywności zawodowej⁸.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę opisową.

⁵ Zwana również: NIK.

⁶ Dalej: PFRON

⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 ze zm.), dalej: ustawa o rehabilitacji.

⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1934), dalej: rozporządzenie w sprawie ZAZ.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych rezultatów

Opis stanu faktycznego

1.1. Tworzenie i działanie zakładów aktywności zawodowej

1.1.1. Według statutu, celem Stowarzyszenia było podejmowanie działań w zakresie pomocy społecznej i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, w tym tworzenie najkorzystniejszych warunków do ich pełnego fizycznego i osobowego rozwoju, umożliwienie im aktywnego i godnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym oraz reprezentowanie ich interesów.

Stowarzyszenie ww. cele mogło realizować m.in. poprzez tworzenie i prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej¹⁰.

(akta kontroli tom I str. 8-37)

Stowarzyszenie utworzyło Zakład, który decyzją Wojewody Podkarpackiego¹¹ w grudniu 2008 r. otrzymał status Zakładu Aktywności Zawodowej. Działalność rozpoczął z dniem 5 stycznia 2009 r. i działał na podstawie ustawy o rehabilitacji i przepisów rozporządzenia w sprawie ZAZ.

Szczegółową organizację oraz zasady funkcjonowania Zakładu określał regulamin organizacyjny. Celem Zakładu było zatrudnienie oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Do zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej należała m.in. organizacja miejsc pracy oraz opracowywanie i ocena indywidualnego programu rehabilitacji zawodowej osoby niepełnosprawnej.

Nadzór nad niepełnosprawnymi pracownikami sprawowali pracownicy rehabilitacyjno-obslugowi, natomiast kierownik (zatrudniony przez Stowarzyszenie) był odpowiedzialny za całokształt działalności Zakładu.

W okresie objętym kontrolą Zakład prowadził działalność stolarską, gastronomiczną, w tym catering, rękodzieła artystycznego, a także usługi pralnicze i sprzątnia.

W celu zapewnienia racjonalnej organizacji pracy utworzono w Zakładzie komórki organizacyjne. W 2019 r. Zakład prowadził działalność w Woli Żyrakowskiej 80B¹² oraz przy ul. Piłsudskiego 19¹³, ul. Żeromskiego 10¹⁴ i ul. Fredry 3 w Dębicy¹⁵, zaś w 2021 r. działał w Woli Żyrakowskiej¹⁶ oraz w Dębicy przy ul. Kolejowej 30A¹⁷, ul. Żeromskiego 10¹⁸ i ul. Fredry 3¹⁹.

(akta kontroli tom I str. 38-75)

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych, ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Dalej: Zakład.

¹¹ Decyzja Wojewody Podkarpackiego Nr D/05/2008 (ZAZ) z 30 grudnia 2008 r.

¹² Dział stolarski i Dział gospodarczo-porządkowo-remontowy.

¹³ Caffè Radość.

¹⁴ Galeria Radość.

¹⁵ Bar Smaki Radości i Dział Rękodzieła Artystycznego.

¹⁶ Dział meblowy (dawny Dział stolarski), Dział gospodarczo-porządkowo-remontowy i Radosny Catering.

¹⁷ Caffè Radość.

¹⁸ Galeria Radość.

¹⁹ Bar Smaki Radości, Sklep DecoRadość, Pralnia Radość i Dział rękodzieła artystycznego.

Na koniec grudnia 2019 r. Zakład zatrudniał 94 pracowników, z tego 36 ze znacznym i 31 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności²⁰ oraz 27 osób personelu.

Na koniec grudnia 2020 r. w Zakładzie zatrudnionych było 124 pracowników, z tego 47 ze znacznym i 41 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 36 osób personelu.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. Zakład zatrudniał łącznie 134 pracowników, z tego 98 niepełnosprawnych (53 ze znacznym i 45 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) oraz 36 osób personelu (po trzech kierowników, koordynatorów i pracowników administracyjnych oraz 26 osób personelu rehabilitacyjnego i kierowcę).

W latach 2019 – 2021 do Zakładu przyjęto 49 osób niepełnosprawnych, z tego 21 w 2019 r., w tym 20 po raz pierwszy, 13 w 2020 r. (12 po raz pierwszy) oraz 15 osób (po raz pierwszy) w 2021 r.

Średni okres zatrudnienia osób niepełnosprawnych pracujących w Zakładzie²¹ wyniósł 103 miesiące w 2019 r., 71 – w 2020 r. i 54 miesiące w 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 80-89, 91)

Zastępca Prezesa Stowarzyszenia Paweł Morawczyński wyjaśnił, iż średni okres zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych się zmniejszył, ponieważ, w tych latach rozpoczęto w Zakładzie realizację nowych projektów (Bar Smaki Radości, Pralnia Radość, Radosny Catering), co skutkowało zwiększeniem zatrudnienia.

(akta kontroli tom I str. 94)

W latach 2019 – 2021 z pracy w Zakładzie zrezygnowało 12 osób niepełnosprawnych, z czego siedem zakończyło aktywność zawodową, natomiast pięć przeszło na otwarty rynek pracy.

Aktywność zawodową w 2019 r. zakończyły trzy osoby niepełnosprawne, które w Zakładzie były zatrudnione przez okres 4, 9 i 37 miesięcy, a w latach 2020 – 2021 po dwie osoby zatrudnione odpowiednio przez 3 i 27 oraz 3 i 97 miesięcy.

Ww. osoby zakończyły pracę na mocy: porozumienia stron (2), upływu czasu, na który umowa była zawarta (2), wypowiedzenia umowy przez pracownika oraz z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych²² oraz śmierci pracownika.

Na otwarty rynek pracy przeszło pięciu pracowników Zakładu.

W 2020 r. (na mocy porozumienia stron), pracę zakończył pracownik, który przepracował w Zakładzie 25 miesięcy.

W 2021 r. na otwarty rynek pracy przeszło czterech pracowników niepełnosprawnych, którzy w Zakładzie byli zatrudnieni przez 13, 15, 25 i 68 miesięcy. W trzech przypadkach Zakład rozwiązał umowę z pracownikami na mocy porozumienia stron, a w jednym przypadku rozwiązał ją pracownik²³.

(akta kontroli tom I str. 80, 90-93)

²⁰ Osoby, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o rehabilitacji (zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osób w stosunku do których rada programów warsztatów terapii zajęciowej, o której mowa w art. 10a ust. 4 ww. ustawy zajęła stanowisko uzasadniające podjęcia zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej).

²¹ Uwzględniono wszystkich pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w Zakładzie w ramach umowy o pracę, bez względu na to czy byli zatrudnieni przez cały rok czy też tylko przez jego część. Nie uwzględniono natomiast osób niepełnosprawnych przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym.

²² Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 ze zm.), dalej: Kodeks pracy - art. 52 § 1 pkt 1.

²³ Art. 30 § 1 pkt 2 Kodeksu pracy.

Kierownik Zakładu Mariola Kądziaławy wyjaśniła, iż na otwarty rynek pracy przeszło pięciu pracowników niepełnosprawnych, z czego trzech osiągnęło wysoki poziom sprawności społecznej i zawodowej, co skutkowało zatrudnieniem na otwartym rynku pracy.

Po przeanalizowaniu umiejętności, predyspozycji zawodowych, zainteresowań, stanu zdrowia, zaangażowania, tempa pracy oraz komunikacji i współpracy w zespole, Zespół Programowy zarekomendował podjęcie zatrudnienia przez trzech pracowników. Pozostałe dwie osoby niepełnosprawne pracowały w Zakładzie przez krótki okres czasu i nie osiągnęły wystarczającego poziomu sprawności społecznej i zawodowej. Poziom sprawności społecznej i zawodowej tych pracowników, nie dawał pozytywnej oceny możliwości zatrudnienia na otwartym rynku pracy, chociaż zadeklarowały one chęć podjęcia pracy u innego pracodawcy i samodzielnie poszukiwały zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Według kierownika Zakładu osoby te „w tej chwili nie są aktywne zawodowo”.

Ww. wyjaśniła także, iż osoby z niepełnosprawnością podczas poszukiwania pracy korzystały ze wsparcia doradcy zawodowego zatrudnionego w Zakładzie, a także aplikowały w poszukiwaniu pracy u innych pracodawców. Ze względu na pracę w Zakładzie, nie mogły zostać zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dębicy²⁴, jako osoby bezrobotne, lecz tylko, jako poszukujące pracy. Zakład współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Dębicy i uczestniczył w działaniach informacyjnych organizowanych dla kadry specjalistycznej jak i dla osób z niepełnosprawnością. Otrzymywał też informacje o ofertach pracy, którymi dysponował PUP i z których mogły skorzystać osoby z niepełnosprawnością zatrudnione w Zakładzie. Według kierownika, współpraca z PUP zwiększała możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy.

(akta kontroli tom I str. 76-79, 102-120)

Na koniec grudnia 2019 r. w Zakładzie pracowało 17 pracowników zatrudnionych w nim powyżej roku, 11 powyżej trzech lat oraz 24 powyżej pięciu lat.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. – 22 pracowników pracowało w Zakładzie powyżej roku, dwóch powyżej trzech lat i 33 powyżej pięciu lat.

Na koniec grudnia 2021 r. w Zakładzie pracowało 30 pracowników zatrudnionych w nim powyżej roku, 22 powyżej trzech lat oraz 34 powyżej pięciu lat.

(akta kontroli tom I str. 95-101)

1.2. Zakład prowadził działalność gospodarczą oraz rehabilitację zawodową i społeczną osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, tj. u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.

W Zakładzie powołano Zespół Programowy²⁵, w skład, którego wchodził trenerzy pracy, doradca zawodowy i psycholog.

Zespół działał na podstawie regulaminu pracy. Do jego zadań należało m.in. opracowywanie indywidualnych programów rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych²⁶ zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, a także przeprowadzanie okresowych ocen efektów rehabilitacji.

IPR miały pomóc osobom niepełnosprawnym w osiągnięciu optymalnego poziomu uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, zwłaszcza poprzez:

- diagnozę sytuacji zawodowej i społecznej,
- rodzaj planowanych działań i harmonogram realizacji,
- terminy oceny postępów i wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację IPR.

²⁴ Dalej: PUP.

²⁵ Dalej: Zespół.

²⁶ Dalej: IPR.

Analiza 10 IPR osób niepełnosprawnych zatrudnionych w Zakładzie w latach 2019 – 2021 (pięciu z najdłuższym stażem i pięciu dobranych losowo) oraz dzienników zajęć tych osób wykazała, iż dla każdej z tych osób Zespół opracował IPR, w których podano: imię i nazwisko, datę urodzenia, datę zatrudnienia pracownika w Zakładzie, stanowisko pracy, stopień niepełnosprawności i rodzaj dysfunkcji, datę wydania i okres obowiązywania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz nazwiska trenerów pracy.

IPR sporządzano pod koniec każdego roku i zgodnie z § 13 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ZAZ zawierały:

- diagnozę sytuacji społecznej i zawodowej pracownika (zasoby i ograniczenia),
- cel ogólny (doskonalenie funkcjonowania zawodowego i społecznego), cele szczegółowe, rodzaje planowanych działań, harmonogramy realizacji, spodziewane efekty oraz terminy oceny postępowań rehabilitacyjnych.

W IPR podano datę ich sporządzenia, nazwiska osób odpowiedzialnych za realizację oraz potwierdzenie uczestnictwa osoby niepełnosprawnej (poprzez własnoręczny podpis) w jego opracowaniu i akceptacji. Kierownik Zakładu zatwierdzał IPR podpisem (bez podania daty).

Pod koniec każdego roku Zespół przeprowadzał roczne oceny rehabilitacji zawodowej i społecznej pracowników zatrudnionych w Zakładzie. Oceny zawierały osiągnięcia, postępy oraz uwagi dotyczące realizacji IPR.

Analiza wykazała, iż sporządzano je indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w Zakładzie, chociaż w przypadku dwóch osób niepełnosprawnych, nie zmodyfikowano IPR mimo, iż w ocenach rocznych rehabilitacji zawodowej i społecznej zapisano, że zostaną zmodyfikowane oraz dostosowane do możliwości i ograniczeń osób niepełnosprawnych.

Analiza dzienników zajęć rehabilitacji 10 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wykazała, iż zajęcia odbywały się codziennie poza czasem pracy w Zakładzie. Trwały nie dłużej niż 60 minut, a personel Zakładu nie wnioskował o ich przedłużenie do 120 minut dziennie.

Osoby były rehabilitowane poprzez poradnictwo psychologiczne, doradztwo zawodowe, pogadanki tematyczne, a także w trakcie ćwiczeń ogólnousprawniających. W 2019 r. osoby te korzystały również z basenu i siłowni.

Z zapisów dzienników zajęć rehabilitacyjnych wynikało, iż osoby niepełnosprawne podczas pandemii SARS-CoV2, tj. w latach 2020 – 2021 uczestniczyły w zajęciach rehabilitacyjnych, lecz nie korzystały z basenu i siłowni.

(akta kontroli tom I str. 8-75, 102-320)

Zastępca Prezesa Stowarzyszenia Piotr Morawczyński wyjaśnił, iż ograniczenia w kraju wprowadzone na podstawie art. 15a ust. 1, ust. 8 i 10 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²⁷, znacząco wpłynęły na funkcjonowanie Zakładu.

Pandemia wymusiła konieczność zweryfikowania zakresu i ilości świadczonych usług, zmianę sposobu organizacji pracy Zakładu oraz potrzebę dostosowania charakteru udzielanego wsparcia do potrzeb pracowników z niepełnosprawnością. Pomimo pogarszającej się sytuacji związanej z przyrostem zachorowań, Zakład w latach 2020 – 2021 nie zawiesił działalności i prowadził rehabilitację.

Większość pracowników Zakładu to osoby z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną oraz schorzeniami ze zwiększoną wrażliwością

²⁷ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 ze zm.).

emocjonalną, obniżoną odpornością na stres i radzeniem sobie w sytuacjach trudnych. Pandemia spowodowało wśród nich nasilenie lęków i obaw przed zarażeniem się w miejscu pracy i z tego powodu część z nich przebywała na zwolnieniu lekarskim lub na urlopie. W okresie pandemii zwiększono liczbę spotkań psychoedukacyjnych, a także dot. wsparcia i pomocy terapeutycznej, w które zaangażowana została cała kadra Zakładu, tj. trenerzy pracy, pielęgniarka, psycholog i doradca zawodowy.

W celu ograniczenia wpływu pandemii na rehabilitację osób niepełnosprawnych, zabezpieczono pracowników Zakładu w środki ochrony osobistej oraz wprowadzono odpowiednie procedury. Zmieniono organizację usług, poprzez dostosowanie do obowiązujących obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych. Zakład rozpoczął świadczenie usług na wynos oraz ograniczył liczbę klientów w restauracji, kawiarni i sklepie. W Dziale rękodzieła artystycznego i w Pralni Radość dostosowano stanowiska pracy do aktualnej sytuacji oraz rozpoczęto produkcję i sprzedaż środków ochrony osobistej (maseczek, przyłbic).

W okresie pandemii na otwarty rynek pracy przeszło kilku pracowników, co było spowodowane sytuacją epidemiologiczną, i ich obawą czy w tej sytuacji poradzą sobie na otwartym rynku pracy.

(akta kontroli tom I str. 76-79, 383-385)

1.2. Wykonanie dotowanych projektów i uzyskanie zakładanych rezultatów

1.2.1. W latach 2019 – 2021 na zlecenie Samorządu Województwa Podkarpackiego reprezentowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie²⁸, Stowarzyszenie w ramach otwartego konkursu ofert z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zrealizowało jedno zadanie publiczne (projekt) na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.

Celem projektu było zadanie publiczne, o którym mowa w § 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym²⁹, tj. organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach.

W ramach projektu pod tytułem „Festiwal Piosenki im. Zbigniewa Warchoła – V Edycja”³⁰ zaplanowano zorganizowanie dwudniowej imprezy muzycznej dla osób niepełnosprawnych z terenu województwa podkarpackiego, w którym propozycję udziału otrzymały osoby niepełnosprawne będące uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, zakładów aktywności zawodowej, domów pomocy społecznej, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i zespołów szkół specjalistycznych.

Realizacja zadania umożliwić miała tym osobom integrację, reintegrację, edukację i aktywizację w dziedzinie muzycznej i społecznej, a także zmotywować do rozwijania posiadanych umiejętności wokalne-instrumentalne oraz do zaprezentowania swojego potencjału artystycznego szerokiej publiczności.

Bezpośrednim efektem realizacji projektu miało być zorganizowanie w październiku 2021 r., regionalnej imprezy kulturalnej (Festiwalu Piosenki), w której uczestniczyć miało 25 osób niepełnosprawnych, uzdolnionych muzycznie/wokalnie z województwa podkarpackiego i 300 gości stanowiących publiczność festiwalową.

²⁸ Dalej: ROPS.

²⁹ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1945).

³⁰ Dalej: Festiwal Piosenki.

Zaplanowano zorganizowanie specjalistycznych warsztatów (wokально-muzycznych, tanecznych, wizażu i stylizacji) oraz koncertu finałowego podczas, którego uczestnicy mieli zaprezentować przygotowane przez siebie i pod kierunkiem specjalistów, utwory muzyczne/wokalne.

Miejscem realizacji zadania miały być pomieszczenia Warsztatów Terapii Zajęciowej w Dębicy i pomieszczenia w Bobrowej Woli, a koncertu finałowego – Dom Kultury „Kosmos” w Dębicy.

Całkowity koszt projektu oszacowano na 46.407 zł, z tego 40.500 zł stanowić miała dotacja, a 5.907 zł wkład własny.

Pismem z 30 czerwca 2021 r. ROPS poinformował, iż na realizację projektu Zarząd Województwa Podkarpackiego przyznał 27.050 zł dotacji, tj. o 13.450 zł mniej niż Stowarzyszenie przedstawiło w ofercie. Przyznaną dotację Stowarzyszenie zaakceptowało i przekazało do ROPS zaktualizowany harmonogram działań.

Umowę o realizację zadania publicznego³¹ pod tytułem Festiwal Piosenki, Stowarzyszenie zawarło z ROPS – 23 lipca 2021 r.

Koszty realizacji projektu ustalono w wysokości 32.957 zł, z czego 27.050 zł stanowiła dotacja zaś 5.907 zł wkład własny. Realizację zadania zaplanowano w okresie od 1 sierpnia do 31 października 2021 r., a termin poniesienia wydatków z dotacji i innych środków finansowych ustalono od 1 sierpnia do 14 listopada 2021 r.

Dotację Stowarzyszenie otrzymało w zaplanowanej wysokości oraz w terminie określonym w umowie. Na realizację projektu wydano faktycznie 33.010,35 zł, tj. o 53,35 zł więcej niż zaplanowano, z czego 27.050 zł stanowiła dotacja, 3.732 zł wkład własny (2.500 zł wkład rzeczowy, 1.232 zł wkład osobowy) oraz 2.228,35 zł środki własne pochodzące z 1% podatku, przekazanego Stowarzyszeniu przez urzędy skarbowe.

Zgodnie z zapisem § 9 umowy, Stowarzyszenie sporządziło sprawozdanie końcowe z realizacji projektu, które ROPS zaakceptował 26 listopada 2021 r.

W sprawozdaniu podano, iż osiągnięto zakładane rezultaty projektu. W Festiwalu Piosenki zorganizowanym w dniach 20 i 21 października 2021 r. uczestniczyło 25 niepełnosprawnych osób uzdolnionych muzycznie i wokalnie z terenu województwa podkarpackiego oraz 300 gości stanowiących publiczność festiwalową.

Rezultaty projektu zmierzono zgodnie z ofertą, tj. za pomocą podpisanych przez uczestników projektu list obecności uczestnictwa w warsztatach: wokально-muzycznych, tanecznych oraz wizażu i stylizacji (po 2 grupy x 3 godz. zajęć dla każdego warsztatu), a także za pomocą list podpisanych przez uczestników korzystających z noclegu i wyżywienia oraz potwierdzających odbiór dyplomów/upominków za udział w Festiwalu Piosenki. Z przebiegu zadania zrealizowano też film, o którym była mowa w ofercie.

Wynagrodzenia z tytułu realizacji projektu wypłacano w oparciu o umowy, ewidencję czasu pracy oraz na podstawie faktur i rachunków.

(akta kontroli tom I str. 321-381, 391, tom II str. 846)

Z-ca Prezesa Paweł Morawczyński wyjaśnił, iż była to piąta edycja Festiwalu Piosenki, a poziom zadowolenia uczestnicy wyrażali w wypowiedziach ustnych, podczas wywiadów telewizyjnych i w komentarzach zamieszczanych pod postami w mediach społecznościowych. Realizację projektu powierzono osobom z którymi współpracowano przy wcześniejszych edycjach Festiwalu Piosenki.

³¹ Nr 25/OR/K-P/2021 pod tytułem „Festiwal Piosenki im. Zbigniewa Warchoła – V Edycja.

Według zatwierzonego sprawozdania, udział osób niepełnosprawnych w warsztatach i koncercie pozwolił uczestnikom poprawić umiejętności i nabrać pewności w śpiewaniu i poruszaniu się na scenie, a także zadbać o wizerunek, w tym odpowiednio przygotować ubiór, włosy i makijaż. Warsztaty zwiększyły komunikatywność i umiejętności adekwatnego zachowania się osób niepełnosprawnych w różnych miejscach i sytuacjach, a także umiejętność radzenia sobie z napięciem emocjonalnym związanym z ekspozycją społeczną i występami publicznymi. Realizacja projektu przyczyniła się do integracji osób niepełnosprawnych w środowisku.

(akta kontroli tom I str. 382)

W kontroli ustalono, iż koncert finałowy odbył się faktycznie w Domu Kultury „Śnieżka” w Dębicy, a nie jak podano w ofercie w Domu Kultury „Kosmos”.

(akta kontroli tom I str. 321-381)

Z-ca Prezesa Stowarzyszenia Paweł Morawczyński wyjaśnił, iż Urząd Miasta Dębica udostępnił pomieszczenia Domu Kultury „Śnieżka”, ponieważ usterki techniczne, które pojawiły się” na dzień przed koncertem uniemożliwiły jego zorganizowanie w zaplanowanym miejscu.

(akta kontroli tom I str. 382)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Analiza 10 IPR oraz rocznych ocen rehabilitacji zawodowej i społecznej wykazała, iż w przypadku dwóch osób niepełnosprawnych³², do dnia zakończenia kontroli³³ nie zmodyfikowano IPR na rok 2022 r., chociaż w ocenach rocznych rehabilitacji zawodowej i społecznej za 2021 r. zapisano, że *„po dokonaniu okresowej oceny rehabilitacji społeczno-zawodowej, Indywidualny Program Rehabilitacji zostanie zmodyfikowany oraz dostosowany do możliwości i ograniczeń osoby niepełnosprawnej”*.

(akta kontroli tom I str. 102-320)

Według postanowień § 13 ust. 6 rozporządzenia w sprawie ZAZ, zespół programowy dokonuje okresowo, nie rzadziej niż raz do roku, oceny efektów rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także w miarę potrzeb modyfikuje indywidualne programy rehabilitacji zawodowej i społecznej tych osób.

Prezes Stowarzyszenia Jan Ciołczyk wyjaśnił, że zapisy w IPR w 2022 r. nie zostały zmienione *„ze względu na podobny poziom funkcjonowania pracowników w omawianym okresie”*. Treść zapisów w IPR jest zmieniana w sytuacjach szczególnych zmian w funkcjonowaniu pracowników związanych ze stanem ich zdrowia, nabyciem nowych umiejętności umożliwiających podjęcie dodatkowych obowiązków zawodowych lub skutkujących pracą na nowym stanowisku pracy. Uznano, że rehabilitacja tych pracowników nastawiona będzie na dalsze udoskonalanie i utrwalanie umiejętności na tych samych stanowiskach pracy. Zaangażowanie zawodowe i wolniejszy poziom nabywanych umiejętności przez pracowników Zakładu związany był z pandemią, której zagrożenia i skutki odczuwały szczególnie osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Ustalenia kontroli, zwróciły uwagę na konieczność dokonywania zapisów w ocenach i w IPR, w taki sposób, aby odzwierciedlały motywację podejmowanych decyzji dot. przebiegu dalszej rehabilitacji niepełnosprawnych pracowników.

(akta kontroli tom I str. 386-390)

³² T.B. i A.T.

³³ Do 7 kwietnia 2022 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Stowarzyszenie utworzyło Zakład, w którym zatrudniano osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Powołano Zespół Programowy, który opracowywał indywidualne programy rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które, nie zawsze dostosowywano do uwag przedstawianych w okresowych ocenach rehabilitacji.

Kierownik Zakładu wspierał osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu odpowiednich miejsc pracy, współpracując w tym zakresie z PUP w Dębicy. W okresie objętym kontrolą na otwarty rynek pracy przeszło pięciu pracowników Zakładu, z czego trzech pozostało aktywnych zawodowo. Wystąpienie pandemii SARS-CoV2 ograniczyło migrację osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy, lecz nie wyeliminowało rehabilitacji zawodowej i społecznej prowadzonej w Zakładzie.

W latach 2019 – 2021 Stowarzyszenie rzetelnie zrealizowało jedno zadanie publiczne dofinansowane środkami Samorządu Województwa, którego celem była rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

OBSZAR

2. Legalność i gospodarność wykorzystania środków

2.1. Spełnienie warunków do ubiegania się o dofinansowanie na tworzenie i działanie zakładów aktywności zawodowej

Opis stanu faktycznego

2.1.1. W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie spełniało warunki ubiegania się o dofinansowanie kosztów działania Zakładu. Było organizacją pozarządową w rozumieniu zapisu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁴ oraz prowadziło działalność na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a także spełniało wymagania ustawowe dotyczące Zakładu określone w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji.

Zakład był wyodrębnioną organizacyjnie i finansową jednostką, a na podstawie wykazu pracowników sporządzonego w toku kontroli stwierdzono, iż na dzień 30 czerwca:

- 2019 r. w Zakładzie zatrudnionych było ogółem 78 pracowników, z tego 55 (70,5%) osób niepełnosprawnych, z czego 29 (37,5%) stanowiły osoby o znacznym i 26 o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, natomiast 23 osoby stanowił personel Zakładu,
- 2020 r. zatrudnionych było ogółem 93 pracowników, z tego 27 personelu oraz 66 osób niepełnosprawnych (70,1%), z czego 35 (37,6%) stanowiły osoby o znacznym i 31 o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- 2021 r. w Zakładzie zatrudnionych było 124 pracowników, z tego 36 to personel zaś 88 (71,1%) osoby niepełnosprawne, tj. 46 (37,1%) o znacznym i 42 o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Badanie akt osobowych 20 losowo wybranych pracowników Zakładu (10 ze znacznym i 10 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) wykazało, iż wszyscy z nich posiadali orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w 8 przypadkach dysponowały orzeczeniem potwierdzającym chorobę psychiczną, w pozostałych dwóch przypadkach orzeczeniem o chorobie psychicznej, zaburzeniu głosu, mowy, choroby słuchu i narządu ruchu oraz orzeczeniem o upośledzeniu umysłowym.

Sześć spośród 20 osób (cztery o znacznym i dwie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności), dysponowały rekomendacją Rady Programowej Warsztatów Terapii Zajęciowej³⁵ w celu podjęcia pracy w Zakładzie.

(akta kontroli tom I str. 8-90, 392-405)

³⁴ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.), dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

³⁵ Dalej: WTZ

2.1. Prawdliwość dokumentowania kosztów oraz sporządzania sprawozdań w związku z realizacją finansowanych ze środków PFRON zadań

2.1.1. Stowarzyszenie dysponowało Polityką rachunkowości, w której określono zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych. Polityka ta spełniała wymagania określone w art. 10 ustawy o rachunkowości³⁶.

Dla Zakładu prowadzono wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową oraz ewidencję zadań, co umożliwiała identyfikację poszczególnych operacji finansowych.

W księgach pomocniczych wyodrębniono analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty działalności Zakładu finansowane ze środków PFRON jak również zlecone zadanie publiczne z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji).

Dane z ewidencji księgowej były zgodne ze sprawozdaniami finansowo-rzeczowymi z wydatkowania środków PFRON jak i ze sprawozdaniem końcowym z budżetu Województwa Podkarpackiego jak również ze sprawozdaniem z realizacji zleconego zadania publicznego, tj. Festiwalu Piosenki.

(akta kontroli tom II str. 830-845)

2.1.2. Na podstawie umów zawartych z ROPS, Stowarzyszenie otrzymywało dofinansowanie kosztów działania Zakładu ze środków PFRON oraz ze środków Województwa Podkarpackiego.

W latach 2019 – 2021, Stowarzyszenie wykorzystało całość otrzymanego dofinansowania i nie zwracało odsetek na rachunek bankowy Samorządu Województwa. Otrzymane dofinansowanie wykorzystano na wydatki, o których mowa § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ZAZ.

(akta kontroli tom I str. 80, 406-499)

W 2019 r. koszty działania Zakładu wyniosły łącznie 5.286 tys. zł, w tym 1.281 tys. zł stanowiły środki PFRON³⁷ przekazane wg. algorytmu oraz 116 tys. zł środki Województwa Podkarpackiego.

Ze środków PFRON, Stowarzyszenie wydało 1.280.914 zł dofinansowania, z czego 637.095,87 zł stanowiło wynagrodzenie personelu Zakładu, 321.477,03 zł składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne od pracowników oraz na Fundusz Pracy³⁸, 57.547,78 zł na zakup materiałów, energii, usług materialnych i usług niematerialnych, 15.060 zł na transport i dowóz niepełnosprawnych pracowników Zakładu, 2.488,89 zł na szkolenia osób niepełnosprawnych związane z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku pracy lub z prowadzoną działalnością wytwórczą lub usługową Zakładu, 2.941,11 zł na szkolenia personelu Zakładu, 9.889,32 zł na działania niezbędne do realizacji rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności gospodarczej oraz 234.414 zł na zakupy niezbędne do realizacji rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności gospodarczej (zakup narzędzi i wyposażenia).

Ze środków Województwa Podkarpackiego, Stowarzyszenie wydało 116.047 zł, z tego 11.638,53 zł na składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne od pracowników i FP, 41.085,05 zł na materiały, energię, usługi materialne i usługi niematerialne i 63.555,42 zł na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych³⁹.

³⁶ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.), dalej: ustawa o rachunkowości.

³⁷ Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej: PFRON lub Funduszu

³⁸ Dalej: FGŚP i FP

³⁹ Dalej: ZFŚS

Działalność Zakładu, Stowarzyszenie dofinansowywało również ze środków własnych, tj. ze środków Zakładowego Funduszu Aktywności. W 2019 r. wydało 26.047 zł na zakup wyposażenia niezbędnego do realizacji rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności gospodarczej.

(akta kontroli tom II str. 500-534)

W 2020 r. na działania Zakładu Stowarzyszenie wydało 6.848 tys. zł, w tym 1.620 tys. zł ze środków PFRON przekazanych, wg. algorytmu i 169 tys. zł ze środków Województwa Podkarpackiego.

Stowarzyszenie ze środków PFRON wydało 1.620.060 zł, z tego 1.024.924,60 zł na wynagrodzenie personelu Zakładu, 202.057,11 zł na składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne od pracowników oraz na FP, 166,50 zł przeznaczyło na wpłaty podstawowe oraz wpłaty dodatkowe do pracowniczych planów kapitałowych, 181,373,61 zł na zakup materiałów, energii, usług materialnych i usług niematerialnych, 22.695 zł na transport i dowóz niepełnosprawnych pracowników Zakładu, 4.832 zł na szkolenia osób niepełnosprawnych związane z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku pracy lub z prowadzoną działalnością wytwórczą lub usługową Zakładu, 4.520,64 zł na szkolenia personelu Zakładu, 20.544,54 zł na odpisy na ZFŚS oraz 158.946 zł na zakupy niezbędne do realizacji rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności gospodarczej (zakup narzędzi i wyposażenia).

Ze środków Województwa Podkarpackiego, Stowarzyszenie wydało 168.982 zł, z tego 84.915 zł na zakup materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych i 84.067 zł na odpisy na ZFŚS.

Działalność Zakładu Stowarzyszenie dofinansowywało również środkami własnymi, tj. środkami Zakładowego Funduszu Aktywności. W 2020 r. wydało 16.306 zł na zakup wyposażenia niezbędnego do realizacji rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności gospodarczej.

(akta kontroli tom II str. 613-649)

W 2021 r. koszty działania Zakładu wyniosły 7.759 tys. zł, z czego 1.883 tys. zł sfinansowano ze środków PFRON przekazanych wg. algorytmu, a 181 tys. zł ze środków Województwa Podkarpackiego.

Ze środków PFRON wydano 1.882.966 zł, z tego 1.284.453,73 zł na wynagrodzenie personelu Zakładu, 254.253,14 zł na składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne od pracowników oraz na FP, 701,90 zł na wpłaty podstawowe oraz wpłaty dodatkowe do pracowniczych planów kapitałowych, 251.949,43 zł na zakup materiałów, energii, usług materialnych i usług niematerialnych, 32.720 zł na transport i dowóz niepełnosprawnych pracowników Zakładu, 510 zł na szkolenia osób niepełnosprawnych związane z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku pracy lub z prowadzoną działalnością wytwórczą lub usługową Zakładu, 2.409,92 zł na szkolenia personelu Zakładu i 55.967,88 zł na zakupy niezbędne do realizacji, rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności wytwórczej i usługowej.

Ze środków Województwa Podkarpackiego wydano 180.556 zł, z tego 84.915 zł na zakup materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych i 84.067 zł na odpisy na ZFŚS.

W 2021 br. działalność Zakładu, Stowarzyszenie dofinansowało kwotą 28.664 zł środków własnych, z tego 13.889 zł wydało na zakup materiałów, energii oraz usług materialnych i niematerialnych oraz 14.775 zł na wyposażenie niezbędne do realizacji rehabilitacji, obsługi i prowadzenia działalności gospodarczej. Działalność Zakładu Stowarzyszenie dofinansowało środkami Zakładowego Funduszu Aktywności (14.775 zł) oraz ze sprzedaży wyrobów i usług (13.889 zł).

(akta kontroli tom II str. 758-781)

Poprawność dokumentów księgowych i ich opisów sprawdzono na próbie 30 dowodów księgowych o łącznej wartości 462.652,23 zł⁴⁰.

Analiza wykazała, że dowody dotyczyły wydatków związanych z działalnością Zakładów. Dowody spełniały warunki określone w art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości. Sprawdzone je pod względem formalnym, rachunkowym i pod względem merytorycznym oraz zatwierdzone do zapłaty Objęte nimi zdarzenia gospodarcze były legalne i gospodarne, zaś płatności uregulowano w terminie.

W kontroli ustalono, iż w latach 2020 – 2021 ta sama osoba, tj. główna księgowa Stowarzyszenia dekretowała dowody jak również sprawdzała je pod względem formalnym i rachunkowym, a na niektórych dowodach z 2021 r. zamieszczono zapis, że nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych⁴¹, powołując się na art. 4 pkt 8 ww. ustawy, który w tym okresie już nie obowiązywał.

(akta kontroli tom II str. 535-612, 650-757,782-845)

2.1.2. W kontroli analizą objęto poprawność wszystkich 22 dowodów księgowych i ich opisów związanych z realizacją w 2021 r. zleconego zadania publicznego o wartości 33.010,55 zł (Festiwalu Piosenki) na podstawie zapisów art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.

Analiza wykazała, że dowody księgowe spełniały warunki określone w art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości. Były sprawdzone pod względem formalnym, rachunkowym i pod względem merytorycznym oraz zatwierdzone do zapłaty Objęte nimi zdarzenia gospodarcze były legalne i gospodarne i obejmowały okres realizacji projektu. Płatności wynikające z dowodów księgowych zostały uregulowane w terminie.

Zapisy kont analitycznych były zgodne z kwotami podanymi w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania.

Nie stwierdzono przypadku dofinansowania zadania innymi środkami nieujętych w umowie i w sprawozdaniu końcowym.

(akta kontroli tom II str. 846-885)

2.1.3. W dyspozycji Zakładowego Funduszu Aktywności⁴² na początku 2019 r. było 90 tys. zł. W trakcie roku wpływy wyniosły 176 tys. zł, natomiast wydatki 259 tys. zł. Na koniec 2019 r. w dyspozycji ZFA pozostało 7 tys. zł.

W 2020 r. na konto ZFA wpłynęła 183 tys. zł, zaś wydano 140 tys. zł.

Na dzień 1 stycznia 2021 r. w dyspozycji ZFA było 50 tys. zł. W trakcie roku na rachunek ZFA wpłynęło 238 tys. zł, z czego wydano 213 tys. zł. Na koniec grudnia 2021 r. na rachunku ZFA znajdowało się 75 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 846, 886-924)

Na podstawie próby 10 dobranych losowo dowodów księgowych dokumentujących wydatkowanie 29.231,55 zł środków z ZFA stwierdzono, iż sfinansowano z nich wydatki, o których mowa w § 14 ust. 1, 2, 5, 6, 8, 9, 11 i 13 rozporządzenia w sprawie ZAZ oraz w Regulaminie ZFA⁴³.

Z analizy ww. dowodów księgowych wynikało, iż ze środków ZFA sfinansowano wydatki związane z:

- usprawnianiem i dodatkowym oprzyrządowaniem stanowisk pracy, wspomagającym samodzielne funkcjonowanie w Zakładzie osób niepełnosprawnych

⁴⁰ Po 10 z 2019 r. o wartości 158.930,54 zł, z 2020 r. (114.829,89 zł) oraz z 2021 r. o wartości 188.891,80 zł.

⁴¹ Ustawa z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.), dalej: ustawa Prawo zamówień publicznych, która obowiązywała do końca 2020 r.

⁴² Dalej: ZFA

⁴³ Uchwała Nr 17/2020 z dnia 9.11.2020 r. Zarządu Stowarzyszenia „Radość” w Dębicy.

- zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (17.806 zł),
- poprawą warunków pracy i rehabilitacji osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (2.695 zł),
 - pomocą w przygotowaniu osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do pracy poza Zakładem i wyrównaniem ich szans w nowym miejscu pracy (448,15 zł),
 - doksztalaniem, przekwalifikowaniem i szkoleniem osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (615,00 zł),
 - rekreacją i uczestnictwem osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (1.083 zł),
 - pomocą w zaspokajaniu innych potrzeb społecznych lub związanych z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (5.160 zł),
 - zakupem leków i innych niezbędnych środków medycznych dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (193,40 zł),
 - wypłatą wynagrodzeń specjalistom niebędącym pracownikami w związku z opracowaniem i realizacją indywidualnych programów rehabilitacji zawodowej i społecznej (1.950 zł).

(akta kontroli tom II str. 925-947, 948-1027)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Stowarzyszeniu nie zapewniono właściwej realizacji funkcji kontrolnej poprzez zastosowanie zasady „podwójnej pary oczu”, tj. dekretowania oraz sprawdzania – pod względem formalnym i rachunkowym – dowodów księgowych przez różne osoby.

W kontroli ustalono, że w latach 2020 – 2021 dowody księgowe dotyczące działalności Zakładu sprawdzała pod względem formalnym i rachunkowym, a także dekretowała ta sama osoba, tj. główna księgowa Stowarzyszenia.

(akta kontroli tom II str. 650-757, 782-829)

Zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości, kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, w tym z tytułu nadzoru, gdy określone obowiązki w zakresie rachunkowości zostaną przekazane innej osobie.

Prezes Jan Ciołczyk wyjaśnił, że zasady „podwójnej pary oczu” w Stowarzyszeniu nie stosowano ze względu na minimalne zasoby kadrowe w Dziale księgowości (kierownik, księgowa). Sytuacja zmieniła się na początku 2019 r., kiedy zatrudniono drugą księgową. Zasadę stosowano, ale nie miało to odzwierciedlenia w opisie dokumentów księgowych. Ww. zobowiązał się do natychmiastowego wprowadzenia tej zasady przy opisie dokumentów księgowych.

(akta kontroli tom I str. 386-390)

2. W kontroli stwierdzono, że w części analizowanych dowodów księgowych dotyczących wydatków Zakładu w 2021 r., niewłaściwie je opisano umieszczając zapis „Nie stosuje się ustawy Prawo Zamówień publicznych” oraz powołując się na „art. 4 pkt 8”⁴⁴, który obowiązywał do końca 2020 r.

(akta kontroli tom II 782-829)

⁴⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.) obowiązywał do końca 2020 r.

Od 1 stycznia 2021 r. obowiązuje ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴⁵. Według postanowień art. 2 ust. 1 pkt 1, przepisy ustawy stosuje się do udzielania zamówień klasycznych, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 tys. zł przez zamawiających publicznych.

Prezes Jan Ciołczyk wyjaśnił, iż Stowarzyszenie każdorazowo analizuje wydatki w odniesieniu do aktualnego stanu prawnego. Błąd ten wynikał „z oczywistego niedopatrzenia”.

Prezes zobowiązał się do wprowadzenia obowiązujących zapisów ustawy Prawo zamówień publicznych do regulaminu zamówień publicznych.

(akta kontroli tom I str. 386-390)

OCENA CZĄSTKOWA

Stowarzyszenie spełniało warunki ubiegania się o dofinansowanie działania Zakładu ze środków PFRON oraz ze środków Samorządu Województwa.

Wywiązało się z warunków umów oraz prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową, a wydatki rzetelnie zostały rozliczone i wykazane w sprawozdaniach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nie zapewnienia właściwej funkcji kontrolnej w zakresie opisywania, sprawdzania i dekretowania dowodów księgowych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek pokontrolny:

Wnioski

1. Niezwłoczne dostosowanie Polityki rachunkowości do zapewnienia właściwej funkcji kontrolnej poprzez uwzględnienie w niej zasady „podwójnej pary oczu”, tj. prawidłowego opisywania, a także sprawdzania pod względem formalnym i rachunkowym oraz dekretowania dowodów księgowych przez różne osoby.
2. Aktualizowanie IPR o uwagi zawarte w rocznych ocenach rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁴⁵ (Dz. U. z 2021 poz. 1129 ze zm.).

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 23 maja 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Cezary Paciura
gł. specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Wiesław Motyka

/-/

/-/